

alene for Gods som den øvrige Lov. — Med Hensyn til Realiteten af Bestemmelsen i § 8 skal jeg ikke opholde det høitærede Thing. Jeg skal kun gjøre opmærksom paa, at der ogsaa ved denne Paragraf er en Synderlighed i Affattelsen, som jeg imidlertid tror at kunne betragte som en ren Skjedesløshed. Det er jo nemlig allerede klart, at ingen Godseier — ialfald sandsynligvis ingen Godseier — vil kunne opfylde de her foreskrevne Betingelser. Det, som der fordrer, er, at Godseieren inden visse Tidfrister skal have solgt visse Femtedele af sit Gods, og saaledes navnlig inden Aar 1900 have solgt Resten af sit Gods, det vil sige Resten af Summen af sine fæsteplichtige Eendomme den 19de Februar 1861. Men da Godseieren netop i Kraft af Bestemmelsen i Loven af 19de Februar 1861 efterhaanden har inddraget $\frac{1}{10}$ af dette Hørforn som Hovedgaardsjord, bliver det en positiv Umulighed for ham at faa solgt Resten. Jeg antager imidlertid, at det er en af de ikke faa Inkurrier, som ere indløbne i Lovudkastet, Inkurrier, som vi ganske vist ere vante til at se i private Lovforslag, og som der have, jeg vil ikke sige, en vis Berettigelse, men dog en vis Undskyldning, idet den private Lovforslagsstiller sjeldent har et saadant Materiale, og en saadan Hjælp til sin Raadighed, at det kan forlanges af ham, at han paa ethvert Punkt skal have fuldstændig korrekt udtrykt det, som han tilsigter; men det forekommer mig, at Sagen stiller sig noget anderledes, hvor det er et Regjeringsforslag, og det et Regjeringsforslag, som støtter sig til en Udvalgsbetænkning, som er afgiven for et halvt Aar siden, og ved hvilken der altsaa har været til Disposition af den Indsigt, som en Minister raader over, og saa desuden fuldstændig rundelig Tid til Bearbejdelse.

Jeg haaber nu, at det maa være lykkelig mig at paavise, hvad jeg havde foresat mig: at Lovforslaget paa mange og væsentlige Punkter ingenlunde er det, som den høitærede Minister udtalte, nemlig kun en klar Gjengivelse af, hvad der laa i den ældre Lovgivning, og jeg tror, at selv om man vil tage et saa elastisk og ubestemt Begreb med som „den tidligere Lovgivnings Aand“, skal det ikke desto mindre van-

ffeligt kunne paavises, at Bestemmelserne her ere i Overensstemmelse dermed. Jeg kan ikke andet end beklage, at jeg har maattet opholde mig saalænge ved saamange smaa Details, men det er jo netop disse mange Enkeltheder, der udgjøre den samlede Lov, den samlede Tvang, der skal paalægges Godseierne, og jeg har ikke set nogen Mulighed for at godtgjøre min Paastand om, at Lovforslaget indeholder meget Nytt og det meget væsentlig besværende Nytt for vedkommende Eier, uden at gaa i saadan Detail. Jeg kunde ganske vist for en stor Del have henvist til, hvad jeg i forrige Samling udtalte om det dengang foreliggende Lovforslag, men jeg frygtede for, at jeg ved en saadan generel Henvisning skulde paadrage mig den Beskyldning, at jeg havde overset, i hvor Meget det nuværende Lovforslag kvantitativt afviger fra det dengang foreliggende. Det er for mig noget uforstaaeligt, hvorledes den høitærede Minister har kunnet bestemme sig til at forelægge dette Lovforslag, og endmere, at den høitærede Minister har troet at kunne forelægge Lovforslaget her med en saadan Udtalelse, at han har indskrænket sig til at søge at hævde det, som han i Virkeligheden har fundet at være den gjældende Lovgivnings Bestemmelser; men det er for mig ligesaa uforstaaeligt, hvorledes den høitærede Minister har troet det nødvendigt endog saa blot at søge særlig Lovhjemmel for Udøvelsen af en ganske naturlig Frihed. Den høitærede Minister udtaler — det findes Sp. 29 — at „hvad Godseierens Omfordelingsret angaar, da tilstaar han, at han ikke har kunnet finde nogen egentlig utvilsom Lovhjemmel for den Frihed, som Godseieren hidtil i saa Henseende har havt“, som om ikke Friheden var det Naturlige, som om ikke Friheden til at røre sig var tilstede allevegne, hvor den ikke udtrykkelig ved Loven er forbudt. Det er en Anskuelse, som desværre ogsaa kom frem under Forhandlingerne isjor, at Tvungen var det Normale, og at Frihed til at røre sig kun var tilstede der, hvor der kunde paavises særligt Lovbud derfor, medens det dog forekommer mig, at det vilde se lide ud med alle vore Rørelser, derjom man skulde have særlig Lovhjemmel for hver især. For